

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	9495 Підприємницька діяльність в авіації
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	9495
Назва ОП	Підприємницька діяльність в авіації
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Валінкевич Наталія Василівна, Романишин Іван Мирославович, Диха Марія Василівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	29.04.2020 р. – 01.05.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://registry.edbo.gov.ua/university/183 blob:https://office.naqa.gov.ua/742abc64-2360-4053-9518-1e9b578c2650
Програма візиту експертної групи	blob:https://office.naqa.gov.ua/62c87bb3-64fc-44e0-8d2a-ac8a2ae697df

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП є актуальною для потреб ринку авіації в Україні та в Києві зокрема. Проведений онлайн акредитаційний візит справив у цілому позитивне враження про ОП, сформованість «духу» інституційної культури НАУ. Позитивно про ОП, про ЗВО в цілому, про атмосферу у навчальному закладі відгукуються теперішні здобувачі вищої освіти за даною ОП і роботодавці. Останні тісно співпрацюють з ЗВО, надають місця практики для здобувачів за даною ОП, підприємства є базами підвищення кваліфікації викладачів. Разом з тим, роботодавці зазначили про необхідність постійного оновлення змісту освітньої програми, зважаючи на динамічність процесів на галузевому ринку. Варто зазначити про належне розуміння поняття внутрішнього забезпечення якості з боку відповідних підрозділів ЗВО та професорсько-викладацького складу, що проявляється у продемонстрованій динамічності оновлення / доповнення документації, розробці положень, що регулюють освітні процеси у ЗВО, відкритості у спілкуванні та задекларованих намірах до подальшого вдосконалення освітнього процесу в НАУ.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Відповідність цілей ОП «Підприємницька діяльність в авіації» як Стратегії розвитку ЗВО до 2030 р. так і Концепції інноваційного розвитку ЗВО. Програмні результати навчання доповненні з урахуванням фокусу ОП. Інформація про організацію та особливості освітнього процесу, ОП, та інші дані, які можуть зацікавити стейкхолдерів, є вільному доступі. Є можливість взяти участь в обговоренні проєктів ОП та нормативних документів. Високий рівень відповідності вимогам Національної рамки кваліфікацій та затвердженому стандарту вищої освіти спеціальності. Система забезпечення якості освіти у ЗВО функціонує, забезпечені умови, процедури реагування на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності. Спілкування із фокус-групами у цілому дає підстави експертній групі стверджувати про наявність у ЗВО інституційної культури, яка підтверджена в цінностях НАУ, політиці та процедурах академічної доброчесності учасників освітнього процесу. Дотримання стандартів і процедур академічної доброчесності під час реалізації освітньої програми. ЗВО популяризує академічну доброчесність через політику внутрішньої культури якості, використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності. Реальна співпраця із багатьма роботодавцями на постійній основі, їх готовність до подальшої участі у формуванні якісної освітньої програми. Наявність висококваліфікованої робочої групи на стадії проєктування та для подальшого оновлення ОП, часткове оновлення програмних результатів та освітніх компонент у 2019 р.. Відкритість професорсько-викладацького складу, підвищення рівня їх професійної майстерності через участь у науково-дослідній роботі, шляхом співпраці з роботодавцями, стажувань тощо, що в т.ч. обумовлює можливості оновлення ними змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі; підтверджена здобувачами практика функціонування наукових гуртків. Викладачі в цілому відповідність за академічною кваліфікацією та освітою ОП, підвищення кваліфікації підтверджено свідоцтвами. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними. Застосування на ОП сучасних форм та методів навчання у рамках більшості дисциплін, студентоцентрикований підхід до освітнього процесу у ЗВО, що знаходить підтвердження у т.ч. у спілкуванні із здобувачами. Значний ступінь відповідності навчального процесу на ОП принципам академічної свободи, свободи слова, студентоцентрикований підхід, можливості отримання соціально-психологічної допомоги. Освітній процес даної ОП забезпечується в достатній мірі матеріально-технічною базою.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

В обов'язковій частині навчального плану зведені три ОП, розподіл здійснено в циклі професійної та практичної підготовки. Забезпечення окремих ПРН відбувається за рахунок вибіркового компоненту ОП. Пропозицією експертної групи є виокремлення ОП «Підприємницька діяльність в авіації», розробка окремого навчального плану, оскільки вона є достатньо специфічною. Доцільно розробити загальноуніверситетський каталог вибіркового дисциплін, що розширить можливість вибору та долученість здобувачів до вивчення дисциплін у збірних групах. Процес вибору дисциплін доречно організувати через електронні кабінети здобувачів вищої освіти. Рекомендовано вилучення з ОП «Військової підготовки» через її оплатність та додатковий відбір на неї. Доцільно впровадити в освітній процес дисциплін, які посилять наближеність ОП до підприємництва на ринку авіації (які б давали знання і вміння здобувачам вищої освіти складати бізнес-плани, презентувати їх потенційним інвесторам, знання щодо започаткування бізнесу). Доцільно посилити реалізацію принципу академічної свободи щодо форм та методів навчання в частині їх візуалізації, що за висловлюванням здобувачів краще ними сприймається; активними методами навчання (бізнес-симуляціями, діловими іграми, кейс-стаді, тренінгами, які сприятимуть набуттю здобувачами знань, вмінь і навичок, необхідних для здійснення підприємницької діяльності тощо). Рекомендуємо посилити роботу з академічної мобільності учасників даної ОП, щоб декларації про наміри переросли у реальну співпрацю. Залучати/готовити студентів до участі у Всеукраїнських олімпіадах з дисциплін ОП, до участі у конкурсах Н Д Р. Рекомендуємо поглибити роз'яснювальну роботу серед здобувачів щодо можливостей навчання у неформальній освіті та визнання ЗВО здобутих результатів; та прописати чіткі процедури в окремому нормативному документі ЗВО (Положенні) щодо правил та визнання результатів навчання, які забезпечать можливість врахування ЗВО отриманих результатів навчання здобувачами вищої освіти у системі неформального навчання. Важливим є дослідити та врахувати досвід аналогічних іноземних програм при оновленні ОП у майбутньому. Запропоновано впровадити додаткові курси / факультативи для розвитку соціальних навичок здобувачів вищої освіти. Доцільно було б розширити можливості набуття програмних компетентностей професійної підготовки в рамках створення навчально-виробничої лабораторії, враховуючи специфіку галузі. Активізувати роботу щодо залучення практиків авіаційної галузі також й до лекційних занять та тренінгів. Доцільно забезпечити умови для осіб з особливими потребами, які на даний момент є недостатніми. Рекомендуємо осучаснити комп'ютерну техніку, посилити рівень

навчально-методичного забезпечення. Доцільно вдосконалити сайт в контексті забезпечення зручності навігації, інформативності рубрикацій (сформувавши окремий розділ, в якому будуть міститись всі нормативні документи), що посилить доступність та прозорість, обумовить кращу представленість НАУ для усіх зацікавлених осіб.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП «Підприємницька діяльність в авіації» сформульовані чітко, за складом та змістом відповідають місії ЗВО. Мета, зазначена в ОП, зацентрована на галузевій її приналежності, зорієнтовує на функціональні засади здійснення основних бізнес-процесів в авіації на основі ґрунтовних знань. Дана мета відповідає Стратегії розвитку ЗВО до 2030 р. https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Strategija_NAU_2019.pdf та Концепції інноваційного розвитку ЗВО https://nau.edu.ua/site/variables/news/2017/12/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A6%D0%95%D0%9F%D0%A6%D0%86%D0%AF%202017_11.pdf. Згідно зі Стратегією розвитку та місією університету передбачено робити внесок у розвиток суспільства шляхом інтернаціоналізації та інтеграції освіти, досліджень та інноваційних розробок. Це обумовило розвиток ОП задля втілення унікальної місії та стратегії ЗВО. Стратегічні завдання ЗВО відповідають пріоритетам, що сформовані цілями ОП та програмними результатами навчання. Унікальність ОП обумовлена її пріоритетною орієнтацією на формування компетентностей в управлінні та адмініструванні підприємницької діяльності в авіації, які в умовах сьогодення є драйверами економічного розвитку країни. Виходячи із Стратегії розвитку та зазначеної Концепції можна підтвердити, що мета та особливості ОП «Підприємницька діяльність в авіації» за першим бакалаврським рівнем вищої відповідають стратегічним цілям ЗВО. За даною ОП вони спрямовані на підготовку висококваліфікованих фахівців з компетентностями щодо критичного осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності; з уміннями обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур; фахівців, які вмітимуть аналізувати та визначати напрямки підвищення ефективності діяльності підприємницьких структур в авіації; застосовуватимуть інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур; використовуватимуть основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності; вмітимуть визначати та оцінювати ризики ведення підприємницької діяльності в авіації; оцінювати ефективність операційної та інвестиційної діяльності підприємницьких структур в авіації.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

При формулюванні цілей та ПРН ОП враховувались позиції і потреби стейкхолдерів. Здобувачі (1-4 курсів) залучалися до обговорення ОП під час особистих зустрічей з кураторами, що підтверджено здобувачами денної та заочної форми навчання ЗВО під час спілкування з експертною групою. У ЗВО реалізується ОП та її компоненти відповідно до чіткої структури та розробленого плану; здійснюється моніторинг ОП та її компонентів шляхом опитування студентів і працівників з метою оцінювання освітнього процесу, а також моніторинг показників успішності; використовуються системи зворотного та прямого зв'язку для аналізу результатів оцінювання та очікуваних розробок у предметній області з урахуванням потреб суспільства та наукового середовища: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/quality-prorams.html>. ЗВО здійснив онлайн-опитування студентів щодо рівня задоволеності ОП: https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/qamonitoringosvprog/06_03_2020/44_ngew.jp. Більшість студентів (72%) висловила задоволеність змістом ОП. Висловлені побажання щодо розширення компетентностей (https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/Vidguk_recenzija/18_03_2020/4_Propozizija_TEM.pdf) було враховано шляхом введення до ОП таких програмних компонент як «Стратегія бізнесу» та «Аналіз господарської діяльності підприємницьких структур». До обговорення ОП у 2018, 2019 рр. залучалися: Федерація роботодавців України, Рада підприємців Кабінету Міністрів України, Спілка підприємців малих, середніх та приватизованих підприємств України; в якості співрозробників виступили підприємницькі структури авіаційної сфери – ТОВ «Авіаційна компанія «Роза вітрів», ТОВ «Тревел енд маркетинг», ТОВ «МА «Одеса», КП «МА «Одеса». Про повноту врахування відповідних часу професійних потреб підприємницької сфери підтверджують надані ними позитивні рецензії. Також наявні чотири рецензії від стейкхолдерів, що носять прикладний характер і містять

конкретні пропозиції та рекомендації, їх власне бачення особливостей даної ОП щодо наближення її практичної складової до ПРН. У ході зустрічей з представниками організації було з'ясовано, що зазначені стейкхолдери підтримують дану ОП і акцентують увагу на практичній підготовці здобувачів вищої освіти, що певною мірою було та має бути враховано при формуванні ПРН та спеціальних компетентностей. Залучення та співпраця з роботодавцями на постійній основі підтверджено під час зустрічі з експертною групою. Спількування із студентською спільнотою та представниками самоврядування показало достатній рівень задоволення одержаними компетентностями та результатами навчання, використанням комп'ютерної техніки під час освітнього процесу. Таким чином, до пропозицій стейкхолдерів при формуванні цілей та результатів навчання за даною ОП прислухаються та їх потреби певною мірою враховують: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/ects/informatsiya-programah/2019-new/fakultet-ekonomiki-ta-biznes-administruvannya-2019-1/pidpriemnitska-diyalnist-v-aviatsii-2019-1.html>

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Вважаємо, що під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано тенденції розвитку сучасного ринку праці, а також його галузевого та частково регіонального сегменту. Роботодавці у спілкуванні зазначили, що вони також приймали участь в обговоренні змісту та результатів ОП під час проведення кафедральних конференцій та особистих зустрічей, що відбуваються у НАУ. Роботодавці зазначили, що фахівці, які володіють навичками підприємницької діяльності в авіації, є сьогодні вкрай затребуваними на ринку праці. Перелік освітніх компонент у цілому узгоджується із цілями ОП, тенденціями розвитку спеціальності. Частково побажання роботодавців знайшли своє відображення у цілях ОП та програмних результатах навчання. Гарант та члени проектної групи ОП зазначили в ході зустрічі, що під час розробки ОП «Підприємницька діяльність в авіації» був цілком врахований Стандарт вищої освіти України. Тому, програмні компетентності та результати навчання, передбачені ОП, в цілому відбивають тенденції розвитку реального сектору економіки, відповідають вимогам ринку та запитам роботодавців. В той же час роботодавцями були висловлені певні пропозиції. Зокрема, було наголошено на необхідності посилення практичної підготовки та відображення в програмі специфіки авіаційної галузі, що було враховано під час останнього оновлення. Роботодавці також зазначили, що мають можливість проводити на базі своїх підприємств курси для практичного підвищення кваліфікації викладачів. За пропозицією представників підприємств до програми також додатково будуть включені спеціальні компетентності – здатність формувати інноваційні бізнес-ідеї, здатність проводити бізнес-аналіз діяльності підприємства та формування практичних вмінь та навичок майбутнього підприємця. Також за період 2016-2020 рр. ОП неодноразово змінювалась, відбиваючи тенденції розвитку спеціальності (приведення у відповідність до стандарту ВО зі спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» у 2018 р.) та ринку праці (верифікація ОП з урахуванням компетентнісного підходу та принципів студентоцентрованого навчання у 2019 р.). Підготовка здобувачів за ОП здійснюється в контексті галузевої направленості НАУ, що готує фахівців для таких технологічно орієнтованих галузей як аерокосмічна, ІТ, електроніки та телекомунікацій тощо. Гарант засвідчила, що враховуючи галузеву орієнтацію та відсутність аналогів бакалаврських програм у ЗВО України вивчались освітні програми ЗВО України. Було визначено власний набір компонент ОП, який у цілому є обґрунтованим і направлений на розширення сфери економічної діяльності фахівців за даною ОП. Між тим конкретних прикладів, а також фактів вивчення досвіду аналогічних освітніх програм іноземних ЗВО не наведено, що частково послаблює об'єктивність та якість процесу проектування цілей та результатів навчання за ОП. В цілому, тенденції розвитку спеціальності, ринку праці та галузевий контекст в більшій мірі враховано.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП «Підприємницька діяльність в авіації» забезпечує досягнення програмних результатів навчання через вивчення дисциплін, написання курсових робіт та проходження переддипломної практики, що дозволяє набутти здобувачам загальні та фахові компетентності, визначені діючим стандартом за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Перелік загальних та фахових компетентностей, що відображені у профілі ОП, відповідає переліку, наведеному у діючому стандарті спеціальності. Набуття зазначених компетентностей повністю забезпечується нормативною складовою ОП, що наочно відображено у матрицях відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та забезпечення програмних результатів навчання компонентами освітньої програми. Додатково визначені компетентності ФК 11-13 відбивають специфіку ОП. Додаткові знання та вміння відображають ПРН 22, 23, що встановлені згідно специфіки ОП. Розбіжності освітньої програми та Стандарту відсутні. Форма атестації відповідає стандарту. Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю було затверджено 13. 11. 2018 р. На момент формування ОП у 2016 р. враховувалися вимоги проекту лише власного розробленого Стандарту ЗВО. У 2019 р. вже були внесені зміни до ОП (<http://feba.nau.edu.ua/kafedri/kafedra-ekonomiki/abituriientu-kafedry-ekonomiky-ta-biznes-tekhnologii>) на основі вимог стандарту та запитів стейкхолдерів. Між тим ОП у цілому відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій для бакалаврського рівня, а також затвердженого освітнього стандарту. Для прикладу – за інтегральною компетентністю випускника. за результатами перегляду ОП на 2019-2020 н.р. було внесено зміни у

перелік освітніх компонент, що формують ПРН відповідно до затверджених стандартів вищої освіти спеціальності 076, а саме: «Організація біржової справи», «Економіка та організація торгівлі», «Стратегії бізнесу», «Управління підприємницькими ризиками», «Аналіз господарської діяльності підприємницьких структур», зміст яких враховує особливості підприємницької діяльності в авіації. Вже в навчальному плані 2019 р. приведено у відповідність до затвердженого стандарту форми підсумкової атестації – захисту кваліфікаційної роботи. Водночас, за рекомендаціями експертів, назву навчальної дисципліни «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» варто змінити на «Основи підприємництва, торгівлі та біржової діяльності» чи «Основи підприємництва» та викладати її на першому курсі навчання, а надалі – з метою забезпечення виконання ПРН ОП – складові частини вивчати більш глибоко враховуючи специфіку галузі. Отже, ОП за першим бакалаврським рівнем відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій, дозволяє досягти визначених Стандартом програмних результатів навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Відповідність цілей ОП «Підприємницька діяльність в авіації» як Стратегії розвитку ЗВО до 2030 р. так і Концепції інноваційного розвитку ЗВО. Програмні результати навчання доповненні з урахуванням фокусу ОП. Реальна співпраця із багатьма роботодавцями на постійній основі, їх готовність і до подальшої участі у формуванні якісної освітньої програми. Анкетування студентів з метою виявлення потреб щодо покращення організації навчання на ОП. Наявність висококваліфікованої робочої групи на стадії проектування та для подальшого оновлення ОП, часткове оновлення програмних результатів та освітніх компонент у 2019 р.. Високий рівень відповідності вимогам Національної рамки кваліфікацій та затвердженому стандарту вищої освіти спеціальності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Задекларована унікальність ОП «Підприємницька діяльність в авіації» щодо опанування освітніх компонент ОП має в тому числі забезпечуватися в дослідницько-практичному середовищі, активною науковою роботою викладачів та залученням до наукової роботи студентів. Цей напрямок потребує інтенсифікації за даною ОП. Рекомендовано проведення детальніших анкетувань студентів щодо напрямів поліпшення саме ОП «Підприємницька діяльність в авіації» за набором компонент. Потребує посилення контекст застосування / реалізації практики зарубіжних ЗВО в НАУ за даною ОП. Тому доцільно вивчити та врахувати передовий досвід аналогічних іноземних ОП, реалізовувати співпрацю з іноземними партнерами в рамках міжнародних програм. Враховуючи галузеву специфіку та визначену ціль, рекомендовано поглибити та поширити інтернаціоналізацію, інтеграцію освіти та інноваційної діяльності в рамках ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП має значний рівень узгодженості із характеристиками за підкритеріями критерія 1. Виходячи з релевантності інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 1 за наявності незначних недоліків. Тому експертна група вважає доцільним встановити відповідність ОП рівню «B» за 1-м критерієм.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП складає 240 ЄКТС кредитів, що відповідає нормам, викладеним у Законі України «Про вищу освіту» № 1556-VII в редакції від 18. 03. 2020 р. та стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого (бакалаврського рівня) затвердженого 13. 11. 2018 р. Обсяг, що спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю складає 180 ЄКТС кредитів, що становить 75% від загальної кількості. Обсяг навчальних дисциплін за вибором складає 60 ЄКТС кредитів, що становить 25% від загальної кількості кредитів: <https://office.naqa.gov.ua/62cc0d73-b8fo-4cde-844b-35b0bdad4aa3>

Положення про організацію освітнього процесу в НАУ:
https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20Do%9B%D1%8E%D1%82%Do%B8%Do%B9/2020.02.07%20Do%9F%Do%BE%Do%BB%Do%BE%Do%B6%Do%B5%Do%BD%Do%BD%D1%8F%20%Do%BF%D1%80%Do%BE%20%Do%BE%D1%80%Do%B3%Do%Bo%Do%BD%D1%96%Do%B7%Do%Bo%D1%86%D1%96%D1%8E%20%Do%BE%D1%81%Do%B2%D1%96%D1%82%Do%BD%D1%8C%Do%BE%Do%B3%Do%BE%20%Do%BF%D1%80%Do%BE%D1%86%Do%B5%D1%81%D1%83%20%Do%B2%20%Do%9D%Do%90%Do%A3_2019.pdf

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Матриця відповідності програмних компетентностей відповідає освітнім компонентам ОП та матриця забезпечення ПРН за відповідними компонентами ОП взаємопов'язані з освітніми компонентами, мають чітку спрямованість на досягнення заявлених ПРН. Кожен програмний результат навчання охоплений змістом ОП. Досягнення загальних компетентностей є реалістичним. Центральним фокусом спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є діяльність суб'єктів господарювання підприємницьких, торговельних та/або біржових структур з виробництва та обігу товарів і послуг, яка здійснюється з метою забезпечення їх ефективного управління і розвитку. Це логічно продемонстровано переліком освітніх компонент ОП. Структурно-логічна схема представлена https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/EKTS/OPP_2019/FEBA/10_03_2020/Pidpriem_dijalnist_076_2019_bak.PDF. Необхідно зазначити, що структурно-логічна схема ОП, що затверджена 22. 03. 2019 р. не достатньо чітко показує і обґрунтовує взаємозв'язок та порядок вивчення деяких освітніх компонент програми. Так, згідно даної схеми деякі вибіркові компоненти забезпечують обов'язкові компоненти, що, ми вважаємо, не є коректним. У цілому вибір та послідовність вивчення обов'язкових компонент освітньої програми є обґрунтованими, дозволяють в більшій частині досягнути заявлених цілей та програмних результатів навчання. Слід зауважити, що результати навчання згідно СВО за спеціальністю 076 повинні забезпечувати освітні компоненти за рахунок обов'язкових програмних компетентностей, а втім у поданій на акредитацію ОП «Підприємницька діяльність в авіації» їх частина забезпечуються за рахунок вибірових освітніх компонентів. На нашу думку, це пов'язано з об'єднанням навчальним планів – Підприємницька діяльність в авіації, Митна та біржова справа та Підприємництво та бізнес-технології – в один загальний – (blob:<https://office.nau.gov.ua/e423a669-6447-4209-afb6-5f3177708c5d>). В матеріалах Відомостей про самооцінювання надано 3 освітні програми: в редакції 2016, 2018 та 2019 рр. відповідно, а також 2 навчальні плани – 2016 і 2019 рр.. Навчальний план 2019 р. містить інформацію про три освітні програми, які реалізуються закладом (Підприємницька діяльність в авіації, Митна та біржова справа та Підприємництво та бізнес-технології), що є дискусійним, так як кожна окрема ОП має свої особливості. Всі три ОП зведені в обов'язковій частині навчального плану, розподіл здійснено в циклі професійної та практичної підготовки. Під час зустрічі гарант дала пояснення, що така практика побудови навчальних планів застосовується в ЗВО. Пропозицією експертної групи є виокремлення та розподіл кожної ОП на окремий навчальний план, оскільки кожна з них є достатньо специфічною.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП «Підприємницька діяльність в авіації» відповідає предметній області, що визначена затвердженням Стандартом вищої освіти України у галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Відповідно до змісту ОП об'єктами її вивчення є підприємства, на вивчення діяльності яких зосереджені такі освітні компоненти. Теоретичний зміст предметної області забезпечують дисципліни, у яких конкретизуються поняття, концепції та принципи підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також їх використання для пояснення фактів та прогнозування результатів фінансово-економічної діяльності підприємств галузі, ефективного функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур. Методи, методики та технології, що визначені предметною областю Стандарту і якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці, розкриваються та відпрацьовуються при опануванні освітніх компонент. В навчальному процесі використовуються освітні компоненти ОП, що ґрунтуються на застосуванні інформаційно-комунікаційних систем та технологій, приладів та обладнання, необхідних для формування професійних компетентностей бакалавра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, які конкретизовані у практичній освітній діяльності через тренінгові технології навчання, інформаційно-комунікаційні системи, використання цифрових засобів, пакети прикладних програм, програмні продукти тощо. З огляду на подальший розвиток ОП відмітимо, що під час зустрічі зі студентами, а також роботодавцями з'ясувалась необхідність оновлення ОП деякими сучасними дисциплінами щодо формування комунікативних навичок, розвитку підприємницького мислення, практичної розробки та формування бізнес-проектів з подальшим фінансуванням та реалізацією в авіаційному секторі (наприклад, Всеукраїнський студентський конкурс бізнес-трамплін). Це додасть додаткових перспектив для створення та розвитку конкурентних переваг даної ОП на ринку освітніх послуг.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У НАУ реалізується процедура вибору здобувачами дисциплін, яка деталізована у «Методичних рекомендаціях щодо вільного вибору студентами навчальних дисциплін» https://nau.edu.ua/site/variables/docs/docsmenu/uchebniy%20process/polojennya/Vilyi_vybir_dustsyplin.pdf. Можливість вибору забезпечена наявністю в ОП вибіркових дисц., Положенням про індивідуальний навчальний план студента НАУ https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_%D1%96ndiv%D1%96dualnij_navchalnij_plan_studenta_NAU_05_03_2020.pdf. Відповідно до «Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти» https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/05_03_2020/Polozhennya_pro_organ%D1%96zac%D1%96yu_samost%D1%96jnoi_roboti_zdobuvach%D1%96v_vishcho%D1%97_osv%D1%96ti_05_03_2020.pdf здобувач вчиться раціонально організувати свій час, працювати з цифровими засобами, опрацьовувати джерела інформації. В навч. плані ОП внесено 36 вибіркових освітніх компонент. Серед вибіркових дисц. ОП передбачено перелік гуманітарних, соціально-економічних та професійно-орієнтованих. При формуванні їх переліку враховуються тренди в підприємницькій діяльності, зворотній зв'язок зі студентами старших курсів спеціальності, рекомендації практиків, результати наукових досліджень викладацького складу. Вибіркові навч. дисц. обираються студентом індивідуально із запропонованого в ОП переліку з урахуванням особистих уподобань та перспектив майбутньої професійної діяльності. Здобувачі повідомили, що процедури вибору дисц. є для них зрозумілими. Вони включають: 1) інформування здобувачів куратором про зміст дисц. (у формі організації презентаційних зустрічей та висвітлення презентацій дисц. на сторінці кафедри <http://feba.nau.edu.ua/ec-spec>; 2) подання заяв студентами на вивчення вибіркових дисц.; 3) проведення корегування з метою виконання умов щодо мінімальної кількості здобувачів, які можуть бути записані на певну дисц.. В ході зустрічі здобувачі проінформували про можливість вільно обрати блок дисц.. Однак через організаційні вимоги щодо кількості студентів для навчання за блоком освітніх компонент, ті хто були в меншості мали згодом прийняти вибір більшості. На підставі заяв здобувачів формується службова записка до навч.-метод. відділу НАУ щодо створення груп для вивчення вибіркових дисц.. Вибрані студентами дисципліни ОП включаються до інд. навч. плану студента і є обов'язковими для вивчення. Вибіркові дисц. професійної та прак. підготовки здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр» надають можливість більш повного забезпечення відповідності освітнім каліф. вимогам на ринку праці, здійснення поглибленої підготовки за ОП, що забезпечує формування інд. осв. траєкторії. Серед вибіркових дисциплін є «Військова підготовка» обсягом 29 кред.. Дану дисципліну поки не обрав жоден здобувач; надалі доцільно її вилучити з переліку вибіркових, оскільки вона надається за окрему плату та з додатковим відбором на неї.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Згідно ОП та навчального плану передбачено такі види практичної підготовки – Фаховий тренінг (3 кред.) та Переддипломна практика (3 кред.). Спількування з роботодавцями підтвердило факт співпраці та готовність приймати на практику здобувачів вищої освіти за даною ОП. Готовність роботодавців до співпраці підтверджується наявністю договорів. Роботодавці акцентували увагу на важливості та корисному досвіді співпраці в рамках реалізації ОП. Практичній підготовці відведено значну роль у досягненні ПРН. Останні містять такі формулювання як «демонструвати», «здійснювати», «розробляти», «використовувати», «надавати», що передбачає практичне спрямування навчання через форми: тренінги, моделювання, переддипломну практику, що містять практичний аспект. НПП підкреслили, що на заняттях вони намагаються більше уваги приділяти практиці, часто надаючи теоретичний матеріал заздалегідь до фактичного проведення лекції для його подальшого обговорення та аналізу. Переддипломну практику (в обсязі 3 кред.) здобувачі проходять на підприємствах, організаціях та установах авіаційного сектору або транспортної галузі, з якими має договір НАУ, або ж на підприємстві, з яким студент особисто уклав договір, що підтверджено здобувачами. Послідовність та прикладний характер вказаних практик дозволяє здійснювати комплексний моніторинг останніх тенденцій розвитку сфери підприємництва та галузі зокрема. Є внутрішні документи ЗВО щодо практичної підготовки: програма фахового тренінгу: <blob:https://office.nau.gov.ua/f4aa4b99-8d1a-4bfo-8f28-58c5727ba704> та переддипломної практики <http://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/40530/1/%D0%A0%D0%9F%20%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B4%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20076%20%D0%91%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80%20%D0%9F%D0%94%D0%90%202019.pdf>. Процедура проходження практичної підготовки зафіксована проекті Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/10_12_19/Pologennja_praktika.pdf. Зауважимо, що зміст програми переддипломної практики у цілому відповідає тенденціям розвитку ринку праці та очікуванням стейкхолдерів, а також дозволяє досягти за цією компонентою заявлених у ОП ПРН. Гарант засвідчила та здобувачі підтвердили про реагування керівників практик на зміну умов в умовах карантину та її організацію за дистанційною формою. Практичній підготовці відведено значну роль у досягненні ПРН. Наступність її видів визначається логікою поступового розвитку компетентностей від загальних до професійних. Задекларовано під час інтерв'ю з НПП кафедри та групою забезпечення ОП що розвиток компетентностей відбувається під час підготовки та безпосередньо на практичних заняттях та при виконанні індивідуальних завдань і остаточне закріплення компетентностей під час проходження переддипломної практики на підприємстві у 8-му семестрі.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Під час зустрічі студенти продемонстрували, що вони обізнані з поняттям соціальних навичок, надали приклади їх розвитку та перспектив їх використання. НПП надали практичні приклади застосування активних методів навчання, які опосередковано розвивають різні соціальні навички. Такі навички відображено у загальних та фахових компетентностях та ПРН. Їх набуття забезпечується відповідними освітніми компонентами. В процесі навчання використовуються відповідні форми та дидактичні методи: тренінги, ситуативне навчання, творчі завдання, командна робота над проектом та інші. Спілкування із здобувачами та студентським самоврядуванням підтвердило широке залучення їх до навчальних тренінгів технології, ділових ігор, дискусійних панелей, волонтерської роботи, що має важливе значення у набутті соціальних навичок майбутніх фахівців, у тому числі здобувачів за даною ОП. Роботодавці також сприяють розвитку soft skills через реалізацію проектів співпраці. У ЗВО факультет лінгвістики та соціальних комунікацій розпочав реалізацію першої черги проекту «SoftSkills», основною метою якого є формування комплексу навичок, необхідних для успішної реалізації проектів, побудови кар'єри, презентації себе як творчої особистості, зокрема тренінги з ораторського мистецтва, стрес-менеджменту, креативності тощо. Для формування соціальних навичок у студентів ЗВО є можливість безоплатно відвідувати в Інституті новітніх технологій та лідерства НАУ <http://cnt.nau.edu.ua/uk> стартап-школу <http://cnt.nau.edu.ua/uk/startup-shkola>, воркшопи англійської мови <http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/vorkshop-z-angliyskoyi-movy-25-02>, школу лідерства та громадянської свідомості <http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/startuvala-shkola-liderstva-ta-gromadyanskoyi-svidomosti>, заходи НАУ-хабу <http://aviator.nau.edu.ua/nau-hub/52-nau-hub-tse-prostir-neformalnoi-osvity-v-nau>. Однак студентам можуть бути створені і додаткові умови для отримання таких навичок через можливість навчання на відповідних факультативах або спеціальних курсах в ЗВО та за його межами, зауважила під час зустрічі завідувач кафедри економіки та бізнес-технологій. Зауважимо, що навчання на ОП «Підприємницька діяльність в авіації» дозволяє здобути соціальні навички як через освітні компоненти, що формують як основні загальні компетентності («Соціологія», «Філософія», «Українська мова», «Історія та культура України»), так і опосередковано через вибіркові фахові освітні компоненти «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Іноземна мова спеціальності», «Іноземна мова (за фахом)», «Підприємництво і бізнес-культура суб'єктів господарювання».

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» на тепер відсутній. Як зазначено у Звіті про СО здобувачам освітнього ступеню «Бакалавр» в результаті успішного навчання на освітній програмі «Підприємницька діяльність в авіації» присвоюється освітня кваліфікація «Бакалавр підприємства, торгівлі та біржової діяльності», професійна кваліфікація не присвоюється.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

У ЗВО розроблені загальні вимоги щодо розподілу обсягу окремих освітніх компонентів в ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою) відповідно до «Методичних рекомендацій щодо розробки, структури та змісту навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями у Національному авіаційному університеті», що розміщені на сайті: <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2019/2/MRsklad.pdf>, що встановлюють вимоги до розрахунку достатності навчального навантаження на здобувачів вищої освіти відповідно до кількості кредитів та видів завдань. За результатами опитування здобувачів вищої освіти цієї ОП було з'ясовано, що співвідношення аудиторної та самостійної робіт відповідає фактичному навантаженню здобувачів. У НАУ розроблено та впроваджено Порядок надання дозволу на вільне відвідування навчальних занять студентами університету. Це передбачено у проекті Положення про індивідуальний план студента та знаходиться за посиланням: https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/10_12_19/Pologennja_pro_INPS_NAU.doc.pdf. Здобувачі ознайомлені з даною процедурою, але присутнім на зустрічах вдається відвідувати заняття і суміщати роботу через гнучкість графіків роботи. На ОП «Підприємницька діяльність в авіації» використовуються такі види контактних (аудиторних) годин: лекції (53% від загальної кількості аудиторних) та практичні заняття (47%). Кількість годин аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС становить у середньому 34%. За даними Звіту про СО (<https://office.naqa.gov.ua/form-se/1482/view>) загальна кількість навчальних дисциплін і практик складає 8 од. на семестр, 16 на навчальний рік (інші години винесені на самостійну роботу через малокоплектність групи 4 курсу). У випускному семестрі (8) до кількості освітніх компонент включаються переддипломна практика, державний екзамен за фахом (за ОП 2016 р.), випускна робота. Опитування здобувачів щодо задоволеності ОП проводиться у вигляді анкетування, результати якого відображені на сайті університету https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/qamonitoringosvprog/06_03_2020/44_ngew.jp. Зауважимо, що в анкетуванні не відмічено та не визначено здобувачів якого освітнього ступеня приймали участь у опитуванні. Обсяг освітніх компонентів ОП та кількість кредитів у навчальному плані співпадають та відповідають рекомендованим нормам документу ЗВО, що регламентує цей процес. Таким чином, обсяг ОП та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) переважно реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів ОП, і у цілому є відповідним для досягнення цілей та ПРН. Під час зустрічі завідувач кафедри економіки та бізнес-процесів відмітила, що для корегування фактичного навантаження здобувачів кафедрою започатковано проведення періодичних опитувань здобувачів вищої освіти щодо їх ймовірного перевантаження та співставлення передбачуваної та реальної необхідної кількості годин на виконання самостійної роботи.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти за даною ОП не здійснюється. Під час зустрічі директор Департаменту забезпечення якості освіти запевнила, що на даний час в ЗВО розробляються економіко-правові та організаційні основи забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Значна відповідність структури та змісту ОП вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю, відповідній предметній сфері при збереженні галузевої специфіки та унікальності, не зважаючи на те, що він був затверджений пізніше відкриття цієї ОП. Забезпечення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Наявна фактична можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти. Завдяки плідній співпраці з роботодавцями, завдяки вагомому науковому та педагогічному потенціалу професорсько-викладацького складу кафедри сформовано значний репутаційний капітал, що впливає на успішну реалізацію ОП. Наявність в ОП освітніх компонент, які були рекомендовані роботодавцями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Механізм вибору дисциплін певною мірою ускладнений, потребує вдосконалення та приведення всіх операцій по вибору дисциплін в єдину інформаційну систему задля спрощення алгоритму дій. Практична підготовка здобувачів вищої освіти обмежена включенням до ОП лише переддипломної практики. Доцільно розробити загальноуніверситетський каталог вибіркових дисциплін, що розширить можливість вибору вибіркових дисциплін різного профілю та долученість здобувачів до вивчення дисциплін у збірних групах. Процес вибору дисциплін доречно організувати через електронні кабінети здобувачів вищої освіти. Вибіркова частина формування компонент ОП потребує удосконалення у контексті збільшення їх різноманітності для здобувачів вищої освіти за ОП «Підприємницька діяльність в авіації» та виключення з ОП «Військової підготовки» через її оплатність та додатковий відбір на неї. Структурно-логічна схема не достатньо чітко показує і обґрунтовує взаємозв'язок та порядок вивчення деяких освітніх компонент ОП, отримання професійних умінь. В обов'язковій частині навчального плану зведені три ОП, розподіл здійснено в циклі професійної та практичної підготовки. Забезпечення окремих програмних результатів навчання відбувається за рахунок вибіркових компонент ОП. Пропозицією експертної групи є виокремлення ОП «Підприємницька діяльність в авіації», розробка окремого навчального плану, оскільки вона є достатньо специфічною. Важливим є врахування досвіду аналогічних іноземних програм при оновленні ОП у майбутньому. Запропоновано впровадити додаткові курси та факультативи для розвитку соціальних навичок здобувачів вищої освіти. Доцільно було б розширити можливості набуття програмних компетентностей професійної підготовки в рамках створення навчально-виробничої лабораторії, враховуючи специфічну галузеву спрямованість. Активізувати роботу щодо залучення практиків авіаційної галузі до лекційних занять та тренінгів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП має значний рівень узгодженості із за підкритеріями критерія 2. Враховуючи певну узгодженість за підкритеріями та релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими. Тому експертна група вважає доцільним встановити відповідність ОП рівню «В» за 2-м критерієм.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є цілком прозорими, зрозумілими та публічними, що знаходить своє відображення на сайті приймальної комісії НАУ <http://pk.nau.edu.ua/pravyula-pryiotu-2020>. Правила прийому на навчання достатньою мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло, що підтверджено здобувачами вищої освіти у спілкуванні. Дискримінаційних положень щодо вступу на навчання за даною ОП не виявлено.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

На сайті приймальної комісії НАУ зазначено, що для вступу необхідні сертифікати ЗНО з 1) Українська мова та література, 2) Математика, 3) Іноземна мова або Географія. Тобто, правила прийому на ОП «Підприємницька діяльність в авіації» цілком враховують особливості ОП. Вибір математики як профільного предмета при вступі пояснюється значною кількістю предметів пов'язаних із точними математичними розрахунками та вирішенням задач з управління та адміністрування. Для вступу на навчання на основі ОКР молодшого спеціаліста конкурсний відбір відбувається на підставі результатів ЗНО або вступних іспитів з української мови і літератури та математики або історії України (для небюджетних конкурсних пропозицій), та оцінки фахового вступного випробування, яке спрямоване на визначення достатнього рівня фундаментальних, професійно-орієнтованих знань та умінь згідно особливостей ОП: <http://pk.nau.edu.ua/pravyula-pryiotu-2020>. Умовою допуску до конкурсу осіб, які здобули освіту за іншою спеціальністю, є успішне проходження додаткового вступного випробування, що оцінює рівень фахових компетенцій та знань абітурієнта з базових професійно-орієнтованих дисциплін. Для проведення фахових та додаткових фахових випробувань створюються фахові атестаційні комісії з представників кафедри.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у ЗВО http://cnt.nau.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_18_07_19.pdf наявне на сайті університету. Окремі аспекти щодо академічної мобільності здобувачів містяться у Положенні про організацію освітнього процесу https://nau.edu.ua/site/variables/docs/docsmenu/uchebniy%20process/polojennya/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_ovitnoho_protseesu_v_Natsionalnomu_aviatsiinomu_universyteti.pdf та документах Системи менеджменту якості ЗВО <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/sistema-menedzhmentu-yakosti-nau/>, за наданою адміністрацією інформацією, НАУ співпрацює з 136 ЗВО різних країн світу. Шляхом вивчення звіту самоаналізу та у спілкуванні зі студентами було встановлено, що у НАУ є практика визнання результатів навчання в інших ЗВО та врахування результатів неформальної освіти. Фактів використання права на академічну мобільність з боку студентів на даній ОП не було. Проте, в ході зустрічей надано інформацію, що реалізація внутрішньої академічної мобільності стає можливим за підтримки Британської Ради та МОН України, які пропонують долучитися до Програми «Студентська Академічна Мобільність (САМ) Україна»; надали інформацію, що НАУ на 2021/2022 н.р. було оговорено можливість подачі спільної заявки на спеціальність менеджмент та підприємницька діяльність з Національним технічним університетом «Дніпровська політехніка. Також розвивається співпраця з Вища школа Банкова у Вроцлаві (<https://www.wsb.pl/english/wroclaw/>) за напрямом підприємництво (наразі студенти ОП прийняли участь у анкетуванні, отримані результати якого слугуватимуть дослідницьким цілям, дане анкетування було запропоноване д-р Агнешка Фарон та д-р Войцех Мацеєвським). Спілкування із здобувачами і студентським самоврядуванням показало їх обізнаність про процедури академічної мобільності. Тимчасове положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти також знаходиться у відкритому доступі за <https://nau.edu.ua/site/variables/docs/docsmenu/uchebniy%20process/%Do%9F%Do%9E%Do%9B%Do%9E%Do%96%Do%95%Do%9D%Do%9D%Do%AF.pdf>. Відповідно до положення переведення студентів на першому курсі забороняється, тому здобувач вищої освіти за першим бакалаврським рівнем може подати заяву про переведення тільки після першого року навчання. Варто зазначити, що під час зустрічі зі здобувачами було визначено високий рівень задоволеності їх навчанням саме на даній ОП в контексті прозорості та відкритості відносин «студент – викладач – адміністрація ЗВО».

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Гарант зауважила, що звернень від здобувачів освіти, що навчаються на даній ОП щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, поки не було. Здобувачі вищої освіти ОП «Підприємницька діяльність в авіації» це засвідчили. Експертною групою під час спілкування з фокус групою студентів ОП було встановлено, що вони проінформовані про практику зарахування неформальної освіти. Під час зустрічі з представниками окремих структурних підрозділів ЗВО, директор Департаменту забезпечення якості освіти зазначила, що головні аспекти неформальної освіти закріплені в проєкті «Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю»

https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/10_12_19/Organizacija_potocnogo_ta_semestr_ovogo_kontroly.pdf. Проте окремого Положення про визнання результатів навчання отриманих по неформальній освіті на сьогодні не існує (знаходиться на стадії розробки). Відмітимо, що неформальна освіта є невід'ємною складовою формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача в НАУ, яка реалізується у заходах випускової кафедри економіки та бізнес-технологій та загалом факультету економіки та бізнес-адміністрування <http://feba.nau.edu.ua/>; діяльності Інституту лідерства та новітніх технологій НАУ <http://cnt.nau.edu.ua/uk>, зокрема через функціонування стартап-школи <http://cnt.nau.edu.ua/uk/startap-shkola>), Школу лідерства та громадянської свідомості <http://cnt.nau.edu.ua/uk/news/shkola-liderstva-ta-gromadyanskoyi-svidomosti-zaproshuye-uchasnykiv-napershu-zustrich>, численні тренінги та семінари, ворк-шопи з англійської мови; тренінгові заняття Навчально-наукового інституту неперервної освіти НАУ; заходи простору неформальної освіти NAU HUB – створеного студентським самоврядуванням місця для навчання та саморозвитку поза заняттями <https://www.facebook.com/nauhubs/>.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Зрозумілі правила вступу на навчання, які враховують особливості даної ОП. На сайті університету надана можливість доступу до документів, що регулюють вступ на ОП та визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендуємо посилити роботу з академічної мобільності учасників даної ОП, щоб започатковані декларації про наміри переросли у реальну співпрацю. Рекомендуємо поглибити роз'яснювальну роботу серед здобувачів вищої освіти щодо можливостей навчання у неформальній освіті та визнання ЗВО здобутих результатів; та прописати чіткі процедури в окремому нормативному документі ЗВО (Положенні) щодо правил та визнання результатів навчання, які забезпечать можливість врахування ЗВО отриманих результатів навчання здобувачами вищої освіти у системі неформального навчання.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Враховуючи сильні сторони і позитивні практики, релевантність фактів і їх контексту, зазначені недоліки, що не є суттєвими, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає рівню «В» за 3-м критерієм.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

У звіті самоцінювання деталізовано форми та методи навчання. Також спілкування з ППС та здобувачами дає підстави стверджувати, що при викладанні на ОП застосовують традиційні та інноваційні форми та методи навчання, які обираються відповідно до змісту освітніх компонентів; вони включають у т. ч. застосування кращих практик викладання, які сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та програмних результатів навчання, переносять фокус освіти з викладача на студента, націлені на сформованість компетентностей та досягнення програмних результатів навчання. Здобувачі підтвердили використання активних методів навчання (вивчення кейсів, аналітичні дослідження, моделювання ситуацій тощо) для оволодіння навиками подальшої професійної діяльності. В умовах карантину ЗВО здійснює освітній процес у дистанційній формі. Попри складності вимушеного переходу на лише дистанційні технології, здобувачі зазначили про забезпечену ЗВО / викладачами можливість доступу до навчально-методичних матеріалів, які розміщені в інституційному депозитарії, а також у гугл-класах (за персональними кодами доступу). Експертній групі було надано тимчасовий доступ до перегляду навчальних матеріалів, а також частина з них завантажена у відповіді https://drive.google.com/drive/folders/1l5pdf5it8s7_WX1J2xO6MPoiPqpcU2pj на запит

<https://office.naqa.gov.ua/accreditation-folder/1482>. Також здобувачі підтвердили тісний зв'язок з ПВС, кураторами, про можливість отримання консультацій через різні засоби комунікацій (телефон, вайбер, ел.пошту). Спілкування із здобувачами дає підстави для висновку про забезпечення студентоцентрованого підходу у ЗВО. Методи навчання і викладання на ОП дозволяють реалізуватися принципам академічної свободи. Здобувачі підтвердили можливість вільно висловлюватись, можливість обирати напрямок та тематику наукових та дослідно-аналітичних робіт, брати участь у конференціях, а також зазначили, що надають перевагу формам та методам навчання з елементами візуалізації. Принцип академічної свободи реалізується також через вільний вибір навчальних дисциплін. Також ЗВО вдосконалює як процедури вибору дисциплін, так і оновлює перелік дисциплін до обрання із урахуванням рекомендацій стейкхолдерів, що відображено в динаміці змін до ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних ПРН міститься в ОП. Інформація щодо порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів міститься в робочих навчальних програмах. ЗВО надає інформацію здобувачам вищої освіти у робочих програмах дисциплін, друкованих навчальних матеріалах (навчальних посібниках, методичних рекомендаціях до курсових робіт, комплектах документів для підготовки до заліків та іспитів, методичних рекомендаціях до виконання дипломних робіт тощо). Передача інформації здійснюється через репозитарій НАУ <https://er.nau.edu.ua/>, мережу facebook, viber, telegram, гугл-класи, усні повідомлення в аудиторіях. Зокрема, інформація по дисциплінах у репозитарії: Вступ до спеціальності <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/41290/1/%d0%b2%d1%81%d1%82%d1%83%d0%bf%20%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bc%d0%bc%d0%bo.pdf> Підприємництво, торгівля та біржова діяльність <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/41537/1/%d0%9f%d1%96%d0%b4%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%94%d0%bc%d0%bd%d0%b8%d1%86%d1%82%d0%b2%d0%be%2c%20%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b3%d1%96%d0%b2%d0%bb%d1%8f%20%d1%82%d0%b0%20%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%b6%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d0%b4%d1%96%d1%8f%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c%281%2> Макроекономіка <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/41186/1/%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%b5%d0%be%d0%ba%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%bc%d0%ba%d0%bo.pdf> Бізнес-моделі суб'єктів господарювання <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/41345/1/%d0%a0%d0%9d%d0%9f%20%d0%91%d1%96%d0%b7%d0%bd%d0%b5%d1%81-%d0%bc%d0%be%d0%b4%d0%b5%d0%bb%d1%96%20%d1%81%d1%83%d0%b1.%20%d0%b3%d0%be%d1%81%d0%bf%d0%be%d0%b4..pdf> Економіко-правове регулювання авіабізнесу <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/41310/1/%d0%b5%d0%be%d0%bd-%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2.%20%d1%80%d0%b5%d0%b3%d1%83%d0%bb.%20%d0%b0%d0%b2%d1%96%d0%b0%d0%b1%d1%96%d0%b7%d0%bd%d0%b5%d1%81%d1%83%20%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%bc%d0%bc%d0%bo.pdf> Також здобувачі повідомили, що інформацію щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання отримують перед тим як обирають дисципліни з переліку вибіркових. Попри складності вимушеного переходу на лише дистанційні технології, здобувачі зазначили про можливість доступу до навчально-методичних матеріалів, які розміщені в інституційному депозитарії, а також у гугл-класах (за персональними кодами доступу). Матеріали щодо змісту дисциплін викладачі розміщують у гугл-класах; експертній групі було надано тимчасовий доступ до перегляду навчальних матеріалів, а також частина з них завантажена у відповіді https://drive.google.com/drive/folders/1l5pdf5it8s7_WX1J2xO6MPoiPqpcU2pj на запит <https://office.naqa.gov.ua/accreditation-folder/1482>. Також здобувачі надали пояснення, що інформацію щодо цілей, змісту та ПРН за кожною дисципліною надається студентам під час зустрічі з куратором групи перед початком навчальних занять. Більш детальна інформація, в т. ч. щодо порядку та критеріїв оцінювання з дисциплін вони отримують від викладачів на першому занятті з кожною дисципліною.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Інформація про науково-дослідну роботу кафедри відображена на сайті кафедри економіки і бізнес-технологій <http://feba.nau.edu.ua/kafedri/kafedra-ekonomiki/naukovo-doslidnytska-robota-kafedry> Перелік публікацій викладачів свідчить про проведення ними наукових досліджень, які можуть сприяти реалізації цілей ОП. Наукові публікації ПВС в значній мірі корелюються із навчальними дисциплінами, що обумовлює можливості застосування наукових доробок під час реалізації ОП. Викладачі та здобувачі вищої освіти під керівництвом викладачів кафедри беруть участь у розробці держбюджетної науково-дослідної теми «Науково-методичне забезпечення управління бізнес-процесами для розвитку підприємництва» (номер держреєстрації 0118U004685, термін виконання 01.05.2018 – 01.05.2021). Поєднанню навчання і досліджень сприяє щорічна Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми економіки», яка проводиться кафедрою; секція у рамках конференції з економіки та бізнес-адміністрування для студентів та молодих вчених «Політ»; наукові семінари за результатами розробки науково-дослідної теми кафедри «Науково-методичне забезпечення управління бізнес-процесами для розвитку підприємництва»; наукові гуртки під керівництвом викладачів кафедри з метою розширення наукових напрямів для здобувачів вищої освіти. Студенти долучаються до процесу досліджень під час виконання курсових та кваліфікаційних робіт. Поєднанню навчання і досліджень сприяє вибіркова компонента ОП – дисципліна «Методологія наукових досліджень». Також адміністрація та ПВС надали інформацію про функціонування відкритого Центру підтримки інновацій «TISC», Центру організації освітньо-наукової діяльності студентів та

молодих учених <http://cnt.nau.edu.ua/uk/centr-organizaciyi-osvitno-naukovoyi-diyalnosti-studentiv-ta-molodyh-uchenyh> та стартап-школи <http://cnt.nau.edu.ua/uk/startapshkola> (безоплатно). Здобувачі вищої освіти у спілкуванні також підтвердили можливість обирати напрямок та тематику наукової та дослідницько-аналітичної роботи, брати участь у конференціях, схвально оцінили роботу у гуртках та визнали її корисною у досягненні цілей ОП. Переможців олімпіад з дисциплін, конкурсів науково-дослідних робіт з даної ОП поки немає.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Механізм оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі у ЗВО відпрацьований, що підтверджується нормативним документами з організації освітнього процесу <https://nau.edu.ua/ua/menu/navchannya/kreditno-modulna-sistema/>. Серед завдань системи забезпечення якості освіти у НАУ є здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, у т. ч. із залученням представників підприємств, потенційних роботодавців, а також оцінювання науково-педагогічних працівників, освітньої та науково-технічної діяльності кафедр і факультетів (що сприяє / спонукає до активних дій щодо оновлення змісту освіти на основі наукових досліджень і сучасних практик в галузі). Як зазначили представники відповідних відділів ЗВО, моніторинг освітніх програм, дослідження думок стейкхолдерів, а також постійне підвищення кваліфікації ПВС, проходження стажування слугують основою для оновлення змісту освіти. Результати останнього моніторингу освітніх програм: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/quality-programs.html> Опитування здобувачів освіти надає можливість отримання зворотнього зв'язку та врахування побажань в оновленні змісту освіти. Також на основі нарад з роботодавцями, з групою розробників освітньої програми викладачі освітньої програми «Підприємницька діяльність в авіації» обирають сучасні практики в галузі, які доносять до здобувачів. Зокрема, сучасний досвід використання концепції відкритих інновацій для забезпечення економічного зростання країни впроваджено к.е.н., доц. В. Є. Командровською у викладанні дисципліни «Економіка та організація інноваційної діяльності». Змістовно вдосконалено наповнення дисциплін циклу практичної підготовки, тематики кваліфікаційних робіт на основі наукових напрацювань професорсько-викладацького складу випускової кафедри. Тісна співпраця з практиками, потенційними роботодавцями підтверджена відгуками-рецензіями, а також відкритість до співпраці підтвердити присутні на онлайн зустрічі практики. Освітня програма схвально оцінена стейкхолдерами, відзначена її актуальність у відгуках-рецензіях, які долучені ЗВО до звіту самооцінювання. Присутні на онлайн зустрічі роботодавці також підтвердили тісну співпрацю із НАУ, а також про необхідність включення до ОП освітніх компонентів, які наблизять фахівців з даної спеціалізації до потреб ринку авіації, який дуже динамічний та новаторський. Спілкування з фокус-групами дає підстави стверджувати, що політика НАУ є відкритою щодо оновлення контенту освітніх компонент.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності визначається Стратегією розвитку НАУ <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/strategy-2030.html>. При онлайн спілкуванні ректор ЗВО відзначив співпрацю ЗВО з численними закордонними закладами вищої освіти, надав інформацію про інтернаціоналізацію діяльності НАУ. Безпосередньо випускова кафедра ініціювала укладання договорів про співпрацю із Батумським державним університетом ім. Шота Руставелі, Батумським навчальним інститутом навігації, Грузинським авіаційним університетом, Національним інститутом економічних досліджень (Батумі, Грузія), Американським університетом культури і освіти (м. Бейрут, Ліван), Варненським вільним університетом ім. Чорноризця Храбра (Болгарія) <http://feba.nau.edu.ua/2017-04-24-13-44-33> У ЗВО функціонує відділ міжнародних зв'язків, проте (на відміну від спілкування з іншими учасниками фокус-груп) спілкування з начальником даного відділу виявилось не інформативним/не конструктивним, та таким, що «не вкладається в канву» інституційної культури, яка, на думку експертної групи, у НАУ є. Викладання та науковим дослідженням, пов'язаним з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО сприяють міжнародні стажування ПВС, інформацію про останні долучено у відповіді https://drive.google.com/drive/folders/1l5pdf5it8s7_WX1J2xO6MPoiPqpcU2pj на запит <https://office.naqa.gov.ua/accreditation-folder/1482>. Збільшується кількість публікацій у журналах, що індексуються у наукометричних базах. У програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного обміну студентами здобувачі даної освітньої програми поки участі не брали. Тому процес інтернаціоналізації на цій ОП потребує активізації.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Застосування на ОП сучасних форм та методів навчання у рамках більшості дисциплін, студентоцентризований підхід до освітнього процесу у ЗВО, що знаходить підтвердження у т.ч. у спілкуванні із здобувачами. Значний ступінь відповідності навчального процесу на ОП принципам академічної свободи, свободи слова, студентоцентризований підхід, можливість отримання соціально-психологічної допомоги. Участь ПВС та здобувачів у науково-дослідній роботі, наукових конференціях, підтверджена здобувачами практика функціонування наукових гуртків. Відкритість

професорсько-викладацького складу, підвищення рівня їх професійної майстерності через участь у науково-дослідній роботі, шляхом співпраці з роботодавцями, стажувань тощо, що в т.ч. обумовлює можливість оновлення ними змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Наявність діючих у ЗВО договорів про співпрацю із закордонними вузами, що в перспективі надає можливість здобувачам ОП «Підприємницька діяльність в авіації» навчатися за програмами подвійного диплому, проходити стажування за кордоном тощо. Наявність у ПВС публікацій у виданнях, які включені до авторитетних міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендовано доповнити освітній процес за ОП активними методами навчання (бізнес-симуляціями, діловими іграми, кейс-стаді, тренінгами, які сприятимуть набуттю здобувачами знань, вмінь і навичок, необхідних для здійснення підприємницької діяльності тощо). Впровадити в освітній процес дисципліни, які посилять наближеність ОП до потреб ринку авіації (які б давали знання і вміння здобувачам вищої освіти скласти бізнес-плани, презентувати їх потенційним інвесторам, знання щодо можливостей започаткування бізнесу). Доцільно посилити реалізацію принципу академічної свободи щодо: - врахування побажань здобувачів щодо форм та методів навчання в частині їх візуалізації, що за висловлюванням здобувачів краще ними сприймається; - вільного вибору навчальних дисциплін, який буде реалізований у кращій мірі, якщо буде надано перелік дисциплін до вибору, уникнення дублювання назв/схожості назв дисциплін у блоках. Здобувачів за даною ОП, які б проходили військову підготовку, не було. Проте, доцільно «прибрати» із переліку вибіркових дисциплін «військову підготовку», особливо зважаючи на факт її оплатності, який суперечить чинному законодавству в частині визначеної у договорі суми оплати навчання за ОП (тому є доцільною практика відокремленості військової підготовки, яка і функціонує в інших ЗВО). Впровадити в ОП освітні компоненти наближені до потреб ринку авіації, які висловили у своїх побажаннях представники роботодавців, які вийшли на онлайн спілкування, та надали інформацію про готовність долучитися до співпраці/пропозицій впровадження актуальних дисциплін в ОП. Доопрацювати методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт в частині надання орієнтовних тематик робіт та їх актуалізації. Постійно оновлювати робочі навчальні програми (або розробити силабуси) з урахуванням осучаснення тем дисциплін / оновлення окремих складових в контексті динамічності економічної науки, галузевих тенденцій розвитку, міжнародних трансформацій. Залучати/готовити студентів до участі у Всеукраїнських олімпіадах з дисциплін ОП, брати участь у конкурсах науково-дослідних робіт студентів. Активізувати напрям міжнародної мобільності здобувачів саме за даною ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Наявність сильних сторін та позитивних практик ОП за критерієм 4 переважає недоліки, недоопрацювання, які є не суттєвими. ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями критерія 4, релевантність фактів і їх контексту мають різну вагомість, проте сильні сторони переважають слабкі аспекти, які можуть бути доопрацьовані з урахуванням вище зазначених рекомендацій. Тому експертна група вважає доцільним встановити відповідність ОП рівню «В» за критерієм «Навчання і викладання за освітньою програмою».

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти відображені у робочих програмах дисциплін. Останні розробляються викладачами на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої навчальної програми дисципліни»: <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2017/9/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%86.pdf> Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою ЄКТС. Оскільки методичні рекомендації оновлено, то у робочих програмах навчального плану 2016–2018 р. та 2019 р. критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти показано відповідно до діючих на певні періоди методичних вказівок. Форми проведення заліків, екзаменів (усно, письмово) та критерії оцінювання уточнюються у робочій програмі освітнього компонента. Аналіз робочих програм показав наявність єдиного підходу до формування підсумкової оцінки, яка враховує як набрані студентом бали під час виконання поточних завдань так і балів, одержаних під час підсумкового

контролю. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання дозволяють встановити досягнення здобувачем результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому. Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання забезпечуються за рахунок відкритості доступу до нормативних документів, що регулюють проведення контрольних заходів у ЗВО. Здобувачі при спілкуванні пояснили, що інформацію щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання доводилася їм на першому занятті; зазначили, що критерії оцінювання є для них чіткими та зрозумілими. Також інформація про форми контрольних заходів розміщена на стенді біля деканату та доноситься до здобувачів вищої освіти куратором на першій годині корпоративної культури.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації здобувачів вищої освіти визначені в ОП в цілому відповідають вимогам затвердженого стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». У відповідності до стандарту вищої освіти, затвердженого МОН зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за першим бакалаврським рівнем атестація здобувачів вищої освіти може здійснюватися у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи або державного іспиту за фахом. ОП «Підприємницька діяльність в авіації», що відповідає навчальному плану №НБ-6-076/16 передбачає атестацію у формі публічного захисту випускної роботи та проведення державного екзамену за фахом згідно «Положення про атестацію випускників Національного авіаційного університету освітньо-кваліфікаційних рівнів (освітніх ступенів) бакалавра, спеціаліста, магістра» https://nau.edu.ua/site/variables/docs/docsmenu/uchebniy%20process/polojennya/Polozhennia_pro_atestatsiiu_vypusk_nukiv_VP.pdf Вимоги до кваліфікаційної роботи (перелік, порядок написання та захисту) прописано в методичних вказівках. Однак доцільно внести зміни до ОП в частині вимог до кваліфікаційної роботи, а також у програмі кваліфікаційної роботи чітко виділити особливості для ОП «Підприємницька діяльність в авіації». Надана програма дипломної роботи і переддипломної практики є єдиною різних ОП спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» без подання специфіки даних освітніх компонент. Методичні вказівки варто доопрацювати в частині представлення тематики кваліфікаційних випускних робіт з урахуванням галузевих аспектів – підприємництва в авіації.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Контрольні заходи та оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється згідно із «Положенням про організацію освітнього процесу» в НАУ https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20Do%9B%D1%8E%D1%82%Do%B8%Do%B9/2020.02.07%20Do%9F%Do%BE%Do%BB%Do%BE%Do%B6%Do%B5%Do%BD%Do%BD%D1%8F%20%Do%BF%D1%80%Do%BE%20%Do%BE%D1%80%Do%B3%Do%Bo%Do%BD%D1%96%Do%B7%Do%Bo%D1%86%D1%96%D1%8E%20%Do%BE%D1%81%Do%B2%D1%96%D1%82%Do%BD%D1%8C%Do%BE%Do%B3%Do%BE%20%Do%BF%D1%80%Do%BE%D1%86%Do%B5%D1%81%D1%83%20%Do%B2%20%Do%9D%Do%90%Do%A3_2019.pdf Організація і проведення диференційованих заліків, екзаменів у НАУ здійснюється у відповідності «Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю». В НАУ урегульований порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів. Правила проведення контрольних заходів є доступними для усіх учасників освітнього процесу, вони є відкриті доступні на сайті ЗВО. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується в т. ч. наявністю чітких та зрозумілих критеріїв оцінювання поточного та підсумкового контролю з кожної компоненти ОП та їх дотриманням. Здобувачі повідомили, що з процедурами проходження та оскарження контрольних заходів, у т.ч. повторних, ознайомлені, вони для них є зрозумілими. Представники студентського самоврядування повідомили, що перездачі незадовільних результатів навчання були, але оскарження раніше отриманих оцінок не було. На зустрічах професорсько-викладацький склад і здобувачі вищої освіти також повідомили, що випадків застосування процедур врегулювання конфліктів інтересів на ОП не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО в цілому визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі документи Університету: 1. Кодекс честі науково-педагогічного працівника та Кодекс честі студента НАУ, що розміщені на стендах навчальних корпусів університету, а також на сайті <https://nau.edu.ua/ua/menu/navchannya/kodeks-chesti->

naukovo-pedagogichnogo-pratsivnika-i-studenta-nau/ 2. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в НАУ, затверджене на засіданні Вченої ради. Положення введено в дію наказом ректора від 16.07.2018 № 359 (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/12/Polozhennia%20plagiat.pdf>) 3. Порядок перевірки академічних та наукових текстів на плагіат від 13.12.2018 № 605 (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/12/poriadok.pdf>) «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в НАУ» <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/12/Polozhennia%20plagiat.pdf>. Розроблено та затверджено Положення про академічну доброчесність <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist/> Під час онлайн спілкування директор департаменту забезпечення якості освіти повідомила, що НАУ пишається комплексним підходом до процедур забезпечення академічної доброчесності. У ЗВО багатокритеріально порівнювали системи антиплагіату (результати відображено: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist/>). На сьогодні для дотримання принципів академічної доброчесності підписано договір з компанією «Антиплагіат». З 2019 р. у ЗВО обов'язковим є перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти за допомогою сервісу Unichек. Процедурно перевірку кваліфікаційних робіт здійснюють відповідальні за антиплагіат-перевірку на рівні кафедр. На ОП здійснюється перевірка на плагіат курсових, наукових праць здобувачів вищої освіти та викладачів (надано зразки довідок перевірки на антиплагіат курсових робіт у відповіді на запит). Очікується перевірка на плагіат кваліфікаційних робіт, які за цією ОП захищатимуться вперше. У ЗВО здійснюються такі заходи щодо дотримання учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності: інформаційна робота ПВС зі студентами, мотивація студентів до навчання, перевірка робіт на плагіат, інформаційна та консультаційна робота бібліотеки з авторами наукових праць, відкритий доступ до інформації та ін. Інформація щодо формування академічної доброчесності в студентському середовищі висвітлюється на веб-сайті НАУ (<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/akademichna-dobrochestnist/>). Також здобувачі підтвердили проведення анонімних опитувань, які включають питання у т.ч. щодо наявності чи відсутності академічної доброчесності у ЗВО. Академічна доброчесність популяризується в НАУ через роз'яснювальну роботу кураторів академічних груп та викладачів кафедри здобувачам освітнього ступеню «Бакалавр» освітньої програми «Підприємницька діяльність в авіації».

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Організаційно-методичні документи щодо роз'яснення критеріїв оцінювання, процедур оскарження, врегулювання конфліктів інтересів розміщені у відкритому доступі. Зрозумілість критеріїв оцінювання здобувачами. Наявність / використання дієвих технологічних процедур для перевірки наукових робіт та кваліфікаційних праць на унікальність. Дотримання стандартів і процедур академічної доброчесності під час реалізації освітньої програми. ЗВО популяризує академічну доброчесність через політику внутрішньої культури якості, використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності. Спілкування із фокус-групами у цілому дає підстави експертній групі стверджувати про наявність у ЗВО інституційної культури, яка підтверджена в цінностях НАУ, політиці та процедурах академічної доброчесності учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Попри нормативну узгодженість у ЗВО політики, стандартів і процедури дотримання академічної доброчесності, окремі складові у роботі ЗВО послаблюють його позитивне сприйняття. Зокрема, спілкування з начальником відділу міжнародних зв'язків виявилось не інформативним/не конструктивним, та таким, що «не вкладається в канву» інституційної культури, яка, на думку експертної групи, у НАУ є. Інформацію щодо аспектів роботи даного відділу було отримано від інших учасників фокус групи, до того ж, такі співробітники, не сприяють утвердженню інституційної культури у ЗВО. Інституційну культуру у ЗВО доцільно підтверджувати в цінностях, політиці та процедурах академічної доброчесності усіх учасників освітнього процесу. Доцільно звернути увагу на можливість та здатності виконання окремими категоріями персоналу виконання своїх обов'язків та реалізації інституційної місії ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП має значний рівень узгодженості із характеристиками за підкритеріями критерія 5 з несуттєвими недоліками. Враховуючи релевантність фактів і їх контексту, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають рівню «В» за 5-м критерієм.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, згідно наданої інформації про пункти відповідності ліцензійним умовам в достатній мірі забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Професійна кваліфікація гаранта ОП, зав. кафедрою та в цілому ПВС за достатньою кількістю ліцензійних умов відповідає профілю кафедри та даної ОП. Склад кафедри представлено на веб-сторінці факультету <http://feba.nau.edu.ua/kafedri/kafedra-ekonomiki/ec-sklad> На кафедрі за сумісництвом працюють два професори, що забезпечують викладання дисциплін за даною ОП. Експертам було надано підтверджуючі документи для ознайомлення із пунктами ліцензійних умов (у відповіді https://drive.google.com/drive/folders/1l5pdf5it8s7_WX1J2xO6MPoiPqpcU2pj на запит <https://office.nau.gov.ua/accreditation-folder/1482>). Аналіз академічної та професійної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми в цілому дає можливість забезпечити досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмні результати навчання. Проте слід зазначити, що викладачам випускової кафедри, та тим, що задіяні в освітньому процесі за даною ОП доцільно посилити роботу над публікаціями у журналах, що індексуються БД Scopus та WoS; посилити критерії професійної активності.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів у ЗВО здійснюються на основі Закону України «Про освіту» та затвердженого Вченою радою НАУ «Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Національному авіаційному університеті» <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2019/5/poriadokzamish.pdf>. Останній містить вимоги до професіоналізму викладачів, які необхідні для успішної реалізації ОП. У спілкуванні з'ясовано, що при доборі викладачів враховується рівень їх професіоналізму, відповідність пп. ліцензійних умов. ПВС та працівник відділу кадрів при зустрічі зазначили, що процедури добору кадрів є прозорими та зрозумілими для учасників. Їх дотримуються. Необхідний рівень професіоналізму науково-педагогічних викладачів ОП забезпечується шляхом добору викладачів із наявним науковим ступенем та/або вченого звання. Також враховується підвищення кваліфікації та стажування; науково-педагогічний стаж роботи, навчально-методичні праці, які використовуються у освітньому процесі та наукові праці, опубліковані у фахових наукових виданнях України чи періодичних наукових виданнях інших держав. У спілкуванні також було зазначено, що обрання викладача для реалізації освітніх компонентів (дисциплін) здійснюється з урахуванням наявності у нього доробок з питань, що наповнюють дану дисципліну.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

До реалізації освітнього процесу на ОП ЗВО залучає представників підприємств-роботодавців. Є підтверджуючі документами, які засвідчують про співпрацю ЗВО з роботодавцями, про залучення їх до організації та реалізації освітнього процесу. Випускова кафедра залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, використовуючи їх науковий та виробничий потенціал. ПВС надали інформацію про такі основні форми співпраці зі стейкхолдерами як спільна робота при проектуванні та реалізації ОП; залучення практиків-роботодавців до рецензування ОП (що підтверджено відгуками-рецензіями); проведення ворк-шопів, лекцій; участь у круглих столах, консультування здобувачів практиками-потенційними роботодавцями під час проходження студентами практик. Присутні при онлайн спілкуванні (ТОВ «Авіаційна компанія «Роза вітрів», КП «Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни), ТОВ «Тревел енд маркетинг») безпосередньої участі в аудиторних заняттях не брали, проте, підтвердити тісну співпрацю із ЗВО, повідомили, що надають бази практик для здобувачів даної ОП, підтвердити свою участь у дискусіях щодо вдосконалення ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Кафедра залучає до аудиторних занять практиків. Зокрема у 2019 р. було проведено публічну лекцію екс Міністра інфраструктури В. Омеляна «Інфраструктура: рух у майбутнє», дискурс з питань диджиталізації та її перспектив у розвитку бізнесу проведено Керівником Секретаріату Ради підприємців Кабінету Міністрів України А. Забловським, для огляду прикладних питань організації біржової діяльності була проведена гостьова лекція інвестиційного радника компанії «ФрідомФінанс», аналітика фінансових ринків О. Грановського; працівниками ТОВ «Аерохендлінг» (Скляренко Дмитро) – практичне заняття щодо специфіки функціонування компаній авіаційного

сектору. У рамках напрямку «Зустрічі з успішними підприємцями» проведено ворк-шоп щодо конкурентоспроможності молоді у бізнес середовищі представниками «АВМ Cloud» (Старинський Борис, Максимов Андрій), тренінг «Формування системи особистої ефективності в умовах глобалізації фінансових відносин: час нових можливостей» (Тетяна Пішеніна, керівник багатьох бізнес-проектів і корпоративних програм). Представники роботодавців, які вийшли на онлайн зв'язок, та які є надавачами баз проходження практик для здобувачів вищої освіти також висловили готовність долучитися до аудиторних занять з метою роз'яснення практичних аспектів авіаційного ринку на сучасному етапі та з урахуванням галузевих особливостей.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО здійснюється робота щодо професійного розвитку викладачів через власні програми, а також у співпраці з організаціями. Підвищення кваліфікації та стажування викладачів у ЗВО регламентується «Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Національного авіаційного університету» https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/5/2_%Do%9F%Do%BE%Do%BB%Do%BE%Do%B6%Do%B5%Do%BD%Do%BD%D1%8F%20%Do%BF%D1%80%Do%BE%20%Do%BF%D1%96%Do%B4%Do%B2%20%Do%BA%Do%B2%Do%Vo%Do%BB%D1%96%D1%84_%Do%Vo%Do%BA%D1%82.pdf Онлайн спілкування з адміністрацією та ПВС дає підстави стверджувати, що відповідно до Положення ЗВО застосовує такі види підвищення кваліфікації: довгострокове підвищення кваліфікації; короткострокове підвищення кваліфікації – семінари, тренінги, вебінари, «круглі столи» тощо; стажування. Також було відзначено про функціонування у НАУ при Інституті лідерства та новітніх технологій Центру організаційного розвитку та лідерства <http://cnt.nau.edu.ua/uk/centr-organizacijno-rozvytku-iliderstva>, в рамках роботи якого проводяться заходи неформальної освіти для викладачів, серед яких школа викладацької майстерності, ораторського мистецтва, інтерактивні заняття з розвитку «softskills» (м'яких навичок) зі спрямованістю на налагодженість організувати спільну діяльність та групову роботу, проведення зустрічей з експертами вищої освіти, курси англійської мови професійного спрямування для викладачів. Також в Навчально-науковому інституті неперервної освіти НАУ <http://ino.nau.edu.ua/ostvita/pidvishhennya-kvalifikaczi%1%97/> НПП мають можливість підвищити кваліфікацію за пропонуваними тематикою тренінгових програм.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система заходів стимулювання розвитку викладацької майстерності науково-педагогічних працівників НАУ регламентується: Статутом <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/pro-universitet/statut-universitetu.html>; Колективним договором НАУ (додаток № 2 «Положення про преміювання працівників Національного авіаційного університету» <http://profkom.nau.edu.ua/collective-agreement/>) тощо і передбачає матеріальні та моральні заохочення викладацької майстерності. У спілкуванні із адміністрацією ЗВО було надано інформацію про заохочення/матеріальне стимулювання (у розмірі 5 тис. грн.) викладачів до написання публікацій у фахових виданнях, включених до баз даних скопус та WofS. Професійний розвиток викладачів, розвиток викладацької майстерності ЗВО забезпечується через систему організаційних форм та стимулюється матеріальним заохоченням. Центр організаційного розвитку та лідерства НАУ <http://cnt.nau.edu.ua/uk/centr-organizacijno-rozvytku-i-liderstva> організовує проведення для викладачів НАУ безоплатних майстер-класів з метою конструювання та поширення сучасних педагогічних та тренерських практик. Також відділ моніторингу якості освіти НАУ вивчає серед викладачів запити щодо курсів педагогічної майстерності, вивчення мов з метою створення організаційних умов проведення затребуваних заходів. НПП випускової кафедри ОП долучаються до функціонування стартап-школи НАУ. Керівництво НАУ проводить роз'яснювальну політику щодо усвідомлення перспектив професійної діяльності НПП, пов'язане з їх соціальною значущістю і статусом, матеріальними умовами, можливостями особистісного зростання і самореалізації. Система заохочення викладачів нематеріального характеру реалізується через нагородження грамотами, подяками від завідувача кафедри, декану факультету, ректора університету в залежності від міри вкладу в розвиток та представлення до заохочувальних відзнак Міністерством освіти та науки України. У спілкуванні з керівництвом ЗВО надано інформацію про рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, результати якого слугують підставою для стимулювання та навчально-наукового структурного підрозділу ЗВО <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/zovnishni-reytingi/>, яке винесено на обговорення на сайті університету. Оцінка викладацької майстерності викладачів здійснюється на рівні кафедр шляхом проведення відкритих занять, взаємного відвідування занять викладачами, а також частково через анонімні опитування студентів. У цілому існуюча система матеріального стимулювання викладацької майстерності в університеті потребує удосконалення.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Викладачі в цілому відповідність за академічною кваліфікацією та освітою ОП, підвищення кваліфікації підтверджено свідоцтвами. Процедури добору викладачів є прозорими та публічними. Позитивним є залучення практиків-потенційних роботодавців до освітнього процесу, їх готовність до подальшої співпраці. ЗВО стимулює професійний розвиток викладачів, розвиток викладацької майстерності, використовуючи матеріальні та моральні методи стимулювання. Створена ЗВО програма підвищення кваліфікації викладачів для розвитку їх соціальних

навичок та педагогічної майстерності. Створена рейтингова система оцінювання ефективності діяльності науково-педагогічних працівників для використання її в системі стимулювання персоналу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Відсутність у певних викладачів задіяних в освітньому процесі за даною ОП наукових публікацій у журналах, що індексуються БД Scopus та WofS. Рекомендовано активізувати співпрацю з роботодавцями та практиками в частині з'ясування динамічних та обширних галузевих потреб; врахування їх у освітніх компонентах та окремих темах дисциплін зокрема.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Встановлені під час акредитаційної експертизи факти в цілому дозволяють позитивно оцінити академічну та професійну кваліфікацію викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, що забезпечує досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. ОП має значний рівень узгодженості характеристиками за підкритеріями критерія 6 з недоліками, які є не суттєвими. Освітня діяльність за ОП «Підприємницька діяльність в авіації» загалом відповідає рівню «В» за 6-м критерієм.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові ресурси ОП забезпечуються за рахунок коштів державного бюджету, затверджених у кошторисі НАУ на відповідний рік та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості у прийнятті рішень. Експертна група опираючись на форму самооцінювання, на інформацію отриману при спілкуванні з стейкхолдерами, на інформацію розміщену на сайті університету <https://nau.edu.ua/> та факультету <http://feba.nau.edu.ua/> а також на додатково надану інформацію від ЗВО https://drive.google.com/drive/folders/1l5pdf5it8s7_WX1J2xO6MPoiPqrcU2pj встановила наступне: матеріально-технічна база університету відповідає встановленим вимогам і є достатньою для забезпечення навчально-виховного процесу, наукової роботи та соціально-побутових потреб студентів та професорсько-викладацького складу. Зокрема, хочемо відмітити, що за випусковою кафедрою по даній ОП закріплені дві аудиторії, в яких наявне мультимедійне обладнання, також є навчальна лабораторія оснащена комп'ютерною та мультимедійною технікою. Бібліотека ЗВО забезпечує інформаційну базу для досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Також, спираючись на результати студентських опитувань <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/quality-programs.html> ми бачимо позитивну динаміку з об'єктів оцінювання, і станом на 2020 р. задовільну оцінку студентами.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Здобувачі освіти та професорсько-викладацький склад мають вільний та безоплатний доступ до інфраструктури інформаційних ресурсів НАУ, що є необхідними для організації освітнього процесу. Зокрема, є можливість отримання інформації з різних інформаційних джерел: електронні ресурси бібліотеки, репозитарію <https://nau.edu.ua/ua/menu/science/institutional-repository.html>. У викладачів та студентів є можливість безкоштовно користуватися навчально-методичною літературою, комп'ютерною технікою, іншою інфраструктурою НАУ. Бібліотека НАУ має власну інформаційну сторінку <http://www.lib.nau.edu.ua/elbook/>, що покращує можливість використання її ресурсів.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Згідно з нормативними документами НАУ, зокрема з правилами внутрішнього трудового розпорядку НАУ, затверджені на конференції трудового колективу університету <https://nau.edu.ua/site/variables/docs/pologennya/%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BA%D1%83-2018.pdf> та положенням про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20%D0%9B%D1%8E%D1%82%D0%B8%D0%B9/2020.02.07%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8E%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%83%20%D0%B2%20%D0%9D%D0%90%D0%A3_2019.pdf ЗВО забезпечує безпечні умови навчання, зобов'язує студентів дотримуватись правил техніки безпеки. На зустрічах з здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням вони не надали інформую, яка могла б зробити висновок про загрозу їхньому життю чи здоров'ю. Студенти та студентське самоврядування відзначили врахування їхньої думки адміністрацією ЗВО, а також те, що дане освітнє середовище задовольняє їхні потреби та інтереси та сприяє їхньому професійному та особистому розвитку.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

З питань освітньої діяльності, комунікація із студентами відбувається через викладача або куратора академічної групи. Представником студентів є староста академічної групи, який має повноваження доводити до групи управлінські рішення деканату, ректорату, вчених рад університету та факультету тощо. Староста групи представляє інтереси студентів на всіх рівнях структурних підрозділів (кафедра, факультет, ректорат тощо), взаємодіє з куратором групи, з деканом факультету та його заступниками, з органами студентського самоврядування факультету, гуртожитку, університету і т. ін. Також активну, дієву життєву позицію у ЗВО має студентське самоврядування, яке також є посередником між студентами та адміністрацією, постійно проводить комунікацію із студентами. Актуальна інформація щодо освітньої, міжнародної, наукової діяльності, важливі події із життя університету, анонси подій та заходів висвітлюються на сайті ЗВО. НАУ сприяє підвищенню життєвого рівня студентів і морально та/або матеріально заохочує їх за певні досягнення в навчанні, науковій спортивній та громадській роботі.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО визнає, що на даний момент в корпусі №2 де відбувається освітній процес по даній ОП немає повноцінних умов для всіх категорій осіб з особливими потребами через відсутність пандусу, ліфту для підйому. Тому забезпечення можливості навчання осіб з особливими освітніми потребами на ОП може бути здійснене за допомогою залучення супровідної особи. Проте, у ЗВО розроблено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/NAU_doc_nac_2019/Inkluzivna_osvita/inkluz_nakaz.pdf. Зазначений Порядок визначає дії працівників Університету щодо забезпечення зручності та комфортності перебування в НАУ особам, що потребують допомоги, а також створення умов для якісного їх обслуговування працівниками ЗВО. Крім того зі слів студентів, та адміністрації ЗВО на ОП особи з особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

НАУ передбачив процедуру вирішення конфліктних ситуацій такими документами: Положення про булінг, мобінг, кібербулінг, харасмент: https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/Buling_mobing_2019.pdf, Антикорупційна програма НАУ розміщена на сайті: <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/zapobigannya-koruptsii.html>. Є постійно діюча комісія для розгляду заяв про виявлені корупційні правопорушення. Також на сайті університету вказані спеціальні гарячі телефонні лінії та пошти на які можна звертатись при виникненні конфліктних ситуацій <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/zapobigannya-koruptsii.html>.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Освітній процес даної ОП забезпечується в достатній мірі матеріально-технічною базою. Освітня середовище є сприятливим як для студентів, так і для викладачів. Усі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до інфраструктури університету. Постійно та змістовно відбувається тісна комунікація між студентами, студентським самоврядуванням, кафедрою, адміністрацією. Чітко передбачений порядок вирішення конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутність на даний момент пристосувань для осіб з особливими освітніми потребами. Доцільно забезпечити умови для осіб з особливими потребами. Згідно студентським опитуванням рівень програмного забезпечення та технічного оснащення лабораторій бажає кращого. Рекомендуємо осучаснити комп'ютерну техніку, посилити рівень навчально-методичного забезпечення.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП має значний рівень узгодженості із характеристиками за підкритеріями критерія 7, релевантність фактів і їх контексту мають різну вагомість, проте сильні сторони переважають слабкі аспекти, які можуть бути доопрацьовані з урахуванням вище зазначених рекомендацій. Тому експертна група вважає доцільним встановити відповідність ОП рівню «В» за 7-м критерієм.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, та періодичного перегляду освітньо-професійних програм в ЗВО відбувається у відповідності до Положення «Про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності Національного авіаційного університету», затвердженого протоколом № 8 засідання Вченої Ради НАУ 28. 11. 2018 р. <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/12/Polozhennia%20pro%20sustemy.pdf> та «Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті», прийнятому на засіданні Вченої Ради НАУ (протокол № 4 від 25. 05. 2016 р.) https://nau.edu.ua/site/variables/docs/docsmenu/uchebniy%20process/polojennya/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osvit_noho_protseesu_v_Natsionalnomu_aviatsiinomu_universyteti.pdf. Перегляд ОП в ЗВО відбувається щорічно, певною мірою враховуючи пропозиції стейкхолдерів, потреби ринку праці, зміни в законодавчій базі та новітні тенденції в науці. У 2019 р. ОП переглядалася й була вдосконалена з позицій необхідності забезпечення компетентностей відповідними освітніми компонентами, що розширюють комунікативні результати навчання, збільшення годин практичної підготовки та на відповідність Стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Процедура моніторингу освітньої програми здійснюється відповідно до Проекту моніторингу та періодичного перегляду освітньо-професійних програм: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/quality-prorams.html>. Перегляд ОП здійснюється за такими етапами: проєкт ОП розробляється робочою групою, яка формується на кафедрі на чолі з гарантом програми, з урахуванням пропозицій всіх стейкхолдерів, розглядається та затверджується Вченою радою НАУ за попередніми узгодженням та рецензіями стейкхолдерів, навчально-методичним відділом, відділом ліцензування та акредитації. Підтвердження системності забезпечення якості освіти є поєднання співпраці всіх стейкхолдерів, моніторингу фахових результатів здобувачів вищої освіти, проведення опитувань, існування системи внутрішніх консультувань (виявлення недоліків ОП, узгодженість пропозицій стейкхолдерів), визначення відповідності якості, система акредитації всіх ОП і підрозділів, за результатами проведення яких відбуваються зміни в структурі ЗВО (об'єднання кафедр, зміни в структурах факультетів та ін.), дотримання принципів академічної доброчесності, взаємозв'язок структурних підрозділів у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти в НАУ. В результаті у профілі ОП поглиблено особливості ОП (конкретизовано унікальність програми і визначена її «пріоритетна орієнтація на формування компетентностей управління та адміністрування»), конкретизовано низку фахових компетенцій, відкориговане змістовне наповнення програмних результатів навчання, розширено набір вибіркового освітніх компонент, внесені зміни у структурно-логічну схему.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У НАУ передбачені механізми залучення здобувачів вищої освіти до процесу перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, врахування їх позиції під час перегляду ОП. Це відбувається завдяки забезпеченню зворотнього зв'язку зі студентами, про що вони засвідчили під час зустрічі. У ЗВО створені і ефективно працюють фокус-групи із числа здобувачів вищої освіти. Вагома роль у всіх процесах, пов'язаних з функціонуванням внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності НАУ, належить студентському самоврядуванню, діяльність якого впливає на першорядні освітні, фінансово-господарські та інші процеси НАУ. Представники студентського самоврядування під час онлайн зустрічі поінформували, що беруть участь у процедурі внутрішнього забезпечення якості ОП завдяки участі у комісії з якості та опосередковано через мотивування здобувачів освіти до участі в опитуваннях та анкетуванні. Представники відповідних структурних підрозділів надали інформацію, що в університеті проводиться щорічна оцінка рівня внутрішньої системи забезпечення якості відповідно до моделі системи її внутрішнього забезпечення, розробленої в рамках проекту Erasmus+QUAERE. Дана система передбачає визначення індикаторів та показників оцінки, що враховують ступінь відповідності ОП вимогам та очікуванням здобувачів вищої освіти, ступінь розробленості нормативного забезпечення щодо реалізації студентоцентрованого навчання, ступінь використання гнучких навчальних траєкторій, ступінь прозорості процедур оцінювання.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У НАУ ведеться системна робота з роботодавцями, які безпосередньо залучаються до процесу перегляду ОП та забезпечення якості освітнього процесу, про що свідчать відгуки роботодавців: https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/Vidguk_recenzija/18_03_2020/6_Vidguk_rec_R_ada_pidpriemciv.pdf. Загалом на зустрічі з роботодавцями було підтверджено долученість до процесів перегляду ОП та забезпечення якості вищої освіти. Експертною комісією під час зустрічей було з'ясовано, що частина роботодавців є випускниками НАУ, це певною мірою обумовлює тісну співпрацю, функціонування системи взаємозв'язку між ЗВО, роботодавцями та вирішення питань працевлаштування випускників ОП. Кафедра економіки та бізнес-технологій у цьому напрямку співпрацює з об'єднанням представників роботодавців – Федерацією роботодавців України. Вони також періодично залучаються до рецензування освітньої програми. Зазначимо, що представники стейкхолдерів (Спілки підприємців малих, середніх та приватизованих підприємств України, Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України) є членами робочої групи з розробки та перегляду освітньої програми, що зафіксовано в освітній програмі та висвітлено на сайті ЗВО https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/EKTS/OPP_2019/FEBA/10_03_2020/Pidpriem_dijalnist_076_2019_bak.PDF

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Випускників за даною ОП ще не було. Загалом робота з випускниками ведеться на рівні університету, факультету та кафедри. Інформація щодо кар'єрного росту випускників ОП акумулюється та аналізується на кафедрі економіки та бізнес-процесів. Випускники ЗВО підтримують ініціативи університету, проводять зустрічі зі студентами, беруть участь в організації проходження практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Під час зустрічі з роботодавцями були присутні випускники, які підтвердили існуючу практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та засвідчили свою участь в обговоренні змісту освітніх програм, забезпеченні здобувачів базами практики, сприянні у працевлаштуванні.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Внутрішня система забезпечення якості в Національному авіаційному університеті реалізується через виконання наступних процедур <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/quality-procedures.html>: розроблення стратегії забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти; організації системи забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти; перегляду освітніх програм з визначеною періодичністю та постійним моніторингом; формування системи відповідальності всіх структурних підрозділів та співробітників за забезпечення якості; залучення здобувачів вищої освіти до забезпечення якості; щорічного оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті, на інформаційних стендах. Засвідчимо, що нарікань і скарг студентів щодо провадження освітньої діяльності за ОП закладу вищої освіти не надавалось. Внутрішнє самооцінювання кафедр факультету здійснюється за такими критеріями: здійснення підготовки фахівців за схемою «бакалавр-магістр-доктор філософії»; кадрове забезпечення освітньої

діяльності; ресурсне забезпечення освітньої діяльності; науково-дослідна діяльність; навчально-методична діяльність; інноваційна діяльність. Групою розробників ОП було проведено перегляд освітніх компонент з позицій необхідності забезпечення компетентностей відповідними освітніми компонентами, що розширюють комунікативні результати навчання, збільшення годин практичної підготовки та на відповідність Стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Також надано інформацію, що на кафедрі запроваджено систему студентського моніторингу «Викладач очима здобувачів вищої освіти». Його результати обговорюються на засіданні кафедри та серед студентського самоврядування факультету та відображаються у відповідних протоколах засідань кафедри. Система забезпечення якості НАУ дозволяє своєчасно реагувати на виявлені недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП. Результатом експертизи став висновок про плідну взаємодію групи забезпечення ОП, здобувачів, роботодавців, структурних підрозділів ЗВО, відповідальних за внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередніх акредитаційних експертиз за цією ОП не проводилось (акредитація ОП первинна).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Активними організаторами та учасниками академічного процесу НАУ є не лише адміністрація ЗВО, науково-педагогічний персонал, а й здобувачі, практики-професіонали, роботодавці. Завдяки дієвій гнучкій системі взаємодії між різними групами стейкхолдерів забезпечено їх рівнозначну участь в освітньому процесі. В результаті цього розроблено та систематично осучаснюється відповідна нормативно-правова база, вносяться своєчасні зміни в структуру університету, активно поширюються і впроваджуються принципи академічної доброчесності, систематично оновлюються ОП, створена і функціонує розлога система заохочення студентів і викладачів. Вагомими чинниками забезпечення внутрішньої системи якості освіти є створення достатньої матеріально-технічної бази та інформаційних ресурсів, з вільним безкоштовним доступом до них, можливістю індивідуальної траєкторії здобувачів вищої освіти, впровадження в освітню діяльність студентоцентризованих підходів. ЗВО повсякденно прагне до підвищення культури якості шляхом регулярного опитування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін, проведення відкритих занять, залучення провідних фахівців-практиків, стимулювання підвищення кваліфікації викладачів тощо. В ході акредитаційної експертизи з'ясовано, що в НАУ розроблена багатоступенева система забезпечення якості вищої освіти з чітким розподілом відповідальності між різними структурними підрозділами, що описано в «Положенні про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності НАУ»: https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Systema_QA/Documentacija_QA/Polozhennya_pro_zabezpechennya_yakost%D1%96_2018_11_28_end_1__z%D1%96%20zm%D1%96nami.pdf. На основі зустрічей з фокус групами можна стверджувати, що учасники академічної спільноти залучені до процедур забезпечення якості. Серед них проводяться опитування, що стосуються актуальних проблем забезпечення якості освіти в НАУ. Укладено договори з підприємствами – базами практик – з можливістю подальшого працевлаштування, наявні відгуки-рекомендації. На кафедрі нарощується база даних установ, підприємств, організацій – потенційних роботодавців. Засідання кафедр та Вчених рад факультетів та НАУ присвячуються питанням якості та процедурам її забезпечення. Системно проводиться робота щодо ознайомлення учасників академічної спільноти з новими тенденціями у цьому напрямі. Рішенням Вченої ради НАУ (протокол № 8 від 27. 11. 2019 р.) схвалено створення Ради з якості НАУ як колегіально-дорадчого органу, який координує діяльність підрозділів НАУ, спрямовану на забезпечення ефективного функціонування та удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності. Також у ЗВО розроблено Проект Положення про раду якості: https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/Polozhennya_pro_Radu_z_yakost%D1%96_NAU_proekt1_20_11_22.pdf.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП відбувається згідно із визначеною загальноуніверситетською політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Система забезпечення якості освіти у ЗВО функціонує, дозволяє реагувати на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності. Наявні у відкритому доступі нормативні документи щодо моніторингу та забезпечення якості освіти. Процедури і політики забезпечення якості сприймаються на сучасні вимоги з забезпечення якості освіти, побажання стейкхолдерів. Здобувачі вищої освіти є повноцінними учасниками внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти в НАУ. Плідна взаємодія групи забезпечення ОП, здобувачів, роботодавців, структурних підрозділів ЗВО, відповідальних за внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти. Є розуміння поняття внутрішнього забезпечення якості з боку відповідних структурних підрозділів ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

При загальній активній участі роботодавців, професіоналів-практиків у забезпеченні освітнього процесу за ОП, висловлені в ході зустрічі пропозиції в частині включення до ОП дисциплін, вивчення яких обумовить кращу підготовленість здобувачів до потреб галузевого ринку, краще розуміння специфіки суб'єктів діяльності в авіації. Рекомендовано врахувати дані рекомендації, що покращить якість освітнього процесу за даною ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП має значний рівень узгодженості із характеристиками за підкритеріями критерія 8. Враховуючи комплексний підхід в оцінюванні, релевантність фактів їх контексту, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають рівню «В» за 8-м критерієм.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Документи, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними, їх дотримуються під час їх реалізації освітньої програми. Зокрема, це: Статут Університету: <https://nau.edu.ua/ua/menu/un%D1%96versitet/pro-universitet/statut-universitetu.html>, Правила внутрішнього трудового розпорядку НАУ: <https://nau.edu.ua/site/variables/docs/pologennya/%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BA%D1%83-2018.pdf> Положенням про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті https://nau.edu.ua/site/variables/news/2020/2%20%D0%9B%D1%8E%D1%82%D0%B8%D0%B9/2020.02.07%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8E%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%83%20%D0%B2%20%D0%9D%D0%90%D0%A3_2019.pdf. На зустрічі експертів зі студентами стало зрозуміло, що інформація – правила, процедури тощо, є для них доступними та зрозумілими. Проте, експертній групі було складно знайти Положення НАУ тощо без наданих посилань та роз'яснень з боку ЗВО, тобто навігація по сайту утруднена та дещо незрозуміла.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті НАУ розміщена закладка «ПРОЄКТИ» де відбулось розміщення проекту по даній ОП: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/proekti/proekti-osvitno-profesiynih-program/>. Публікація проекту відбулася вчасно. Роботодавці взяли участь в обговоренні, надали пропозиції щодо покращення ОП https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/Projekti/2019/Vidguk_recenzija/18_03_2020/vidgik_rec_OP_PDA_bak_2019.pdf. Також при зустрічі зі здобувачами та роботодавцями вони підтвердили, що долучаються до реалізації ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті НАУ опублікована ОП у вільному доступі: <https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/ects/zagalna-informatsiya/informatsiya-po-osvitnih-programah.html>. Будь хто може переглянути ОП, загальну інформацію про програму, програмні компетентності, перелік компонент, форми підсумкового контролю за компонентами, структурно-логічну схему освітньої програми тощо. Обсяг інформації опублікованої про ОП є достатнім для зацікавлених осіб.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Інформація про організацію та особливості освітнього процесу, ОП, та інші дані, які можуть зацікавити стейкхолдерів, є вільному доступі. Є можливість взяти участь в обговоренні проєктів ОП та нормативних документів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Складність навігації по сайту НАУ, складність пошуку Положень НАУ тощо без наданих посилань та роз'яснень з боку ЗВО. Тому доцільно вдосконалити сайт в контексті забезпечення інформативних рубрикацій, зручності навігації перегляду необхідної інформації, документації (сформувані окремий розділ, в якому будуть міститись всі нормативні документи), що посилює доступність та прозорість НАУ, обумовить кращу представленість НАУ для усіх зацікавлених осіб.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП має значний рівень узгодженості із характеристиками за підкритеріями критерія 9, релевантність фактів і їх контексту мають різну вагомість, проте сильні сторони переважають слабкі аспекти, які можуть бути доопрацьовані з урахуванням вище зазначених рекомендацій. Тому експертна група вважає доцільним встановити відповідність ОП рівню «В» за 9-м критерієм.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Спілкування з ректором, директором департаменту забезпечення якості освіти, зав. кафедрою, окремими представниками професорсько-викладацького складу справило позитивне враження про розуміння системи цінностей, культури якості освітнього процесу, їх локомотивність у продукуванні та поширенні інституційних цінностей та інституційної культури у НАУ, а також створений «дух атмосферності» НАУ. Про певні традиції, «атмосферність» НАУ відзначили також здобувачі та практики-роботодавці. Сама процедура проведення акредитації у дистанційному режимі попри необхідність виділення більшої кількості часу на опрацювання документації (через неможливість візуального огляду) проведена добросовісно. Онлайн зустрічі проходили згідно програми візиту, склад їх учасників відповідав заздалегідь узгодженому, необхідні матеріали на запит експертної групи було надано. Фактів впливу, погроз щодо членів експертної групи не було.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Диха Марія Василівна

Члени експертної групи

Валінкевич Наталія Василівна

Романишин Іван Мирославович